

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МЕДІАКОМУНІКАЦІЙ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма - Журналістика та медіакомунікація

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Актуальні проблеми журналістики та медіакомунікацій
Викладач (і)	Пристаї Галина Іванівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	+380966220786
E-mail викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Пн. 13.30–14.45

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є медіа та комунікативні технології, вплив на який спричиняє поширення і активне використання медіа технологій. Завдяки курсу магістранти отримують розуміння тенденцій розвитку й проблем журналістики та її місця у суспільстві, а також знання про особливості поширення інформації в медіа загалом. Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс має міждисциплінарний характер і тісно пов'язаний з іншими дисциплінами магістерської програми з журналістики та медіакомунікацій, зокрема «Журналістика і соціальні комунікації», «Мова медіакомунікацій», «Сучасні аудіовізуальні медіа» тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета. Формування системи знань із тенденцій розвитку журналістики та її ролі в суспільстві; завдань, видів і характеру журналістської діяльності, парадоксів і складностей професії, умов роботи журналістів; історії і системи журналістської освіти, з форм навчальної діяльності і правил раціональної організації розумової діяльності, вивчення сутності інформаційних процесів; специфіки журналістської роботи; видів і специфіки журналістської роботи.

Цілі. Виклад актуальних напрямків творчої діяльності того чи того виду ЗМК; методики роботи журналіста кожного виду медіа; аспектів діяльності ЗМК через врахування інтересів аудиторії, системи рейтингового вимірювання якості інформаційного продукту, з'ясувати особливості інформаційного виробництва та внутрішньо редакційних комунікацій.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання:

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	061 Журналістика	2	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до навчального предмету. Суб'єкти інформаційного простору України. Типологічна модель сучасної журналістики.	2	2	10
Тема 2. Особливості інформаційного простору України. Стратегічні комунікації. Стан та перспективи розвитку сучасної регіональної преси. Інформаційна безпека як вимога часу.	2	2	10
Тема 3. Сучасні українські медіа: проблематика сьогодення. Радіомовлення у системі сучасних засобів комунікації.	2	4	10
Тема 4. Сучасна масово-інформаційна ситуація Сучасне телебачення: досвід, проблеми, стратегії.	2	4	10
Тема 5. Тенденції інтернет-журналістики Інтернет-журналістика: специфіка та форми подачі інформації. Інформаційна гігієна в умовах цифрової глобалізації. Гендерно-чутлива журналістика. Створення гендерно-чутливих текстів.	2	2	10
Тема 6. Принципи діяльності журналіста. 10 основних вмінь сучасного журналіста. Дезінформаційні наративи. Тенденції інтернет-журналістики. Юридичні та етичні норми діяльності журналіста на радіо та телебаченні.	2	4	10
Загальна	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточне опитування, тестування та самостійна робота – 40 балів; контрольна робота – 10 балів. Залік – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається із двох теоретичних питань (по 3 бали) та практичного завдання (4 бали). Термін виконання: контрольна робота виконується на останньому практичному занятті; тривалість написання – 30-40 хв.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті (усні відповіді, письмові завдання, тестування) оцінюється за 5-бальною системою залежно від повноти відповіді (правильності виконання) студента.

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи, відпрацювати пропущені практичні заняття. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залікт; форма здачі – комбінована (письмова, усна, творче завдання); розподіл балів за завдання: 1–2 теоретичні питання (20 балів), 3 питання – практичне завдання (10 балів), 4 питання – тести, творче завдання (20 балів)

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету ім.

Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <https://kotusd.cnu.edu.ua/3-1-osvitnij-protses/>

Неформальна освіта. Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВУМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.cnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

8. Рекомендована література

1. Аксьонова Н. Дослідження впливу мас-медіа в умовах інформаційної війни. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : збірник / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; [редкол.: В. І. Попик та ін.]. Київ, 2017. Вип. 48 : Бібліотечні стандарти і розвиток інформаційної діяльності. С. 480-493.
2. Артимишин П. Трагедії «Норд-Осту» та Беслану в Росії: реакція українських політиків і журналістів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки*. редкол.: Гаврилюк С. В. [та ін.]. Луцьк, 2016. № 13 (338) : Серія: Історичні науки. С. 116-121.
3. Бальцій Н. Механізми регулювання висвітлення терористичної діяльності у ЗМІ. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. Львів, 2011. Вип. 28. С. 262-269. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Mv_2011_28_29 (дата звернення: 01.12.2023).
4. Біленчук П. Д. Засоби масової інформації і тероризм: віхи історії. П. Д. Біленчук, М. В. Козир, Ю. В. Стеценко / Право і Безпека. 2003. Т. 2, № 4. С. 21-29.
5. Бойко С. Т. Психологічна безпека особистості в умовах розірваного інформаційного простору. *Психологія: теорія і практика*. 2019. Вип. 1. С. 32–43. URL : <https://bit.ly/34gNPpx> (дата звернення: 13.08.2023).
6. Войтович Н. Створення фейкових новин: новий шлях інформаційної війни. *Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика* : зб. наук. пр. / [редкол.: Б. Потятиник (голов. ред.) та ін.]. Львів, 2014. Вип. 39, ч. 1. - С. 42-47.
7. Гаврада І. Цензура як прояв недемократичності державної політики України у сфері засобів масової інформації. *Політичний менеджмент*. 2006. № 5. С. 95-106.
8. Гельжинський А. Ю. Роль ЗМІ в інформаційній протидії тероризму / Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави : Х всеукр. наук.-практ. конф. : електрон. вид. Київ, 2019. С. 289–291. URL : http://academy.ssu.gov.ua/upload/file/konf_04_04_2019.pdf (дата звернення: 13.08.2023).
9. Горбулін В. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. Київ : НІСД, 2017. 496 с.

1. Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії : аналіт. доп. / за заг. ред. А. Баровської. Київ : НІСД, 2016. 109 с.
2. Карпчук Н. Медіа як невоєнний метод впливу в гібридній війні . *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2018. № 2. С. 41-49.
3. Квіт С. ЗМІ і питання національної безпеки: геополітичний аспект . Детектор медіа : сайт. URL : <https://detector.media/community/article/2409/2002-11-11-zmi-ipitannya-natsionalnoi-bezpeki-geopolitichnii-aspekt>
4. Кіца М. О. Матеріали ЗМІ як інструментарій інформаційної війни у воєнний час / М. О. Кіца, І. М. Мудра . *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2018. № 3. С. 46-50.
5. Кіца М. Особливості реклами в українських Інтернет-ЗМІ в умовах інформаційної війни. *Теле- та радіожурналістика* : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка . Львів, 2015. Вип. 14. С. 170-174.
6. Комарчук О. Маніпулятивні технології російських ЗМІ в рамках сучасної гібридної війни . *вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки* . Луцьк, 2016. № 2 (327) : Серія: Міжнародні відносини. С. 60-66.
7. Кондратюк М. О. Інформаційна війна та роль мас-медіа в міжнародних конфліктах . *Вісник Харківської державної академії культури*. Харків, 2013. Вип. 41. С. 108-113. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2013_41_15 (дата звернення: 01.12.2023).
8. Кордон, В. В. Інформаційний простір України: проблеми захисту й безпеки. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Луцьк, 2010. № 21 : Філологічні науки : Літературознавство. С. 125-127.
9. Крупський І. Безпекові імперативи інформаційного простору України . *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. пр. Львів. нац. ун-т ім. І. Франк. Львів, 2007. Вип. 7. С. 189-198.
10. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі . навч. посіб. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с. URL : https://mil.univ.kiev.ua/files/222_1044284240.pdf (дата звернення: 01.12.2023).
11. Лизанчук В. В. Антиукраїнська інформаційна агресія в телерадіопросторі Росії та України . *Записки Інституту журналістики* / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка . Київ, 2014. Т. 56 : Липень вересень. С. 13-22.
12. Магда Є. Гібридна війна: питання і відповіді. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/gibridna_viyana_pitannya_i_vidpovidi/undefined/?media=print.
13. Магда Є.В. Гібридна віна – вижити і перемогти. Харків : Віват, 2015. 604 с.
14. Максимович М. Медійні аспекти «путінської» аудіовізуальної пропаганди . *Теле- та радіожурналістика* : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка . Львів, 2015. Вип. 14. С. 195-202.
15. Моніторинг викликів урядуванню в секторі безпеки України : матеріали четвертої міжнарод. конф. «Урядування в секторі безпеки і оборони: роль ЗМІ», 5 жовт. 2016 р. Київ, 2017. 53 с. URL : https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/2017_DCAF_Conf_4_Ua.pdf (дата звернення: 13.08.2023)/
16. Мудра І. Поняття «фейк» та його види у ЗМІ . *Теле- та радіожурналістика* : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка . Львів, 2016. Вип. 15. С. 184-188.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua
2. Наукова бібліотека Карпатського національного університету імені Василя Стефаника <http://lib.pnu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого // <http://www.nplu.org/>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова // <http://www.ukrbook.net/>
5. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені Івана Франка // <https://lib.if.ua/>

Онлайн-курси та освітні платформи

1. Інтернет-медіа : онлайн-курс / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/103/2015_T2/about
2. Цифрові комунікації в глобальному просторі : онлайн-курс / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017_T1/about

Викладач: **Пристаї Галина Іванівна**,
доцент кафедри журналістики